

Тенденції оптового продовольчого ринку в Україні

Тенденции оптового продовольственного рынка в Украине

Trends of wholesale food market in Ukraine

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент кафедри підприємництва і торгівлі

Пучкова С.І. Пучкова С.И. Puchkova S.I.

Студент Сулим І.К. Сулым И.К. Sulym I.K.

Розглянуто основні теоретичні підходи дослідження оптового продовольчого ринку як важливої складової соціально-економічної системи суспільства. Проведено аналіз в динаміці продуктової структури оптового продовольчого ринку. Визначено тенденції розвитку оптової торгівлі продовольчими товарами. Запропоновано заходи щодо розвитку оптових продовольчих ринків України.

Рассмотрено понятие оптового продовольственного рынка как важной составляющей социально-экономической системы общества. Проведен анализ в динамике продуктовой структуры оптового продовольственного рынка. Определены тенденции развития оптовой торговли продовольственными товарами. Предложены мероприятия по развитию оптовых продовольственных рынков Украины.

The concept of the wholesale food market as an important component of the socio-economic system of society is considered. The analysis in the dynamics of the grocery structure of the wholesale food market. The development trends of the wholesale trade in food products are determined. The proposed measures for the development of wholesale food markets of Ukraine.

Ключові слова: продовольчий ринок, оптова торгівля, оптовий товарооборот, продовольчі товари

Ключевые слова: продовольственный рынок, оптовая торговля, оптовый товарооборот, продовольственные товары

Keywords: food market, wholesale, wholesale trade turnover, foodstuffs

В економіці України значна роль відведена торгівлі на ринках. Сучасний стан ринку сільськогосподарської продукції та продовольства характеризується досить повільним формуванням ринкової схеми просування продукції до споживача, яка була б здатна забезпечити скорочення втрат сільськогосподарської продукції, підвищити її якість, сприяти формуванню ринкових цін [1].

Особливе місце серед усіх видів ринків займає продовольчий ринок. Саме продовольчий ринок приймає участь у життєзабезпеченні соціуму, так як наявність продовольства слугує базовою умовою життєдіяльності людини. Продовольчий ринок визначає стан розвитку економіки країни, соціальну стабільність суспільства, перебіг соціально-економічних процесів, які формують добробут нації в цілому, а також визначають ситуацію в аграрному секторі економіки [2, с.167].

Проаналізувавши існуючі підходи до визначення терміну «продовольчий ринок», можна стверджувати, що в широкому значенні він представляє собою форму функціонування галузей економіки, що пов'язані з виробництвом сировини, реалізацією готової продукції, які включають в себе всі необхідні господарські зв'язки та товарно-грошові відносини між учасниками ринку [2, с.166].

До недоліків продовольчого ринку можна насамперед віднести відсутність належної системи оптової торгівлі. Тому актуальним є дослідження змін, які відбуваються на оптовому продовольчому ринку України.

Оптовий продовольчий ринок (ОПР) - це суб'єкт підприємницької діяльності, який утворено згідно із законодавством і метою діяльності якого є створення необхідних умов для здійснення операцій з продажу і купівлі наявних видів сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки, укладення відповідних торговельних угод [1].

Основною метою створення ОПР є формування ефективного ринкового механізму реалізації сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки товаровиробниками усіх форм власності; справляння позитивного впливу на якість продукції, рівень її кінцевої ціни та задоволення потреб споживачів; сприяння конкуренції на споживчому ринку [1].

На товарному ринку оптова торгівля є активною частиною сфери обігу. Вона є важливим важелем маневрування матеріальними ресурсами, сприяє скороченню зайвих запасів продукції на всіх рівнях і усуненню дефіциту товарів, бере участь у формуванні регіональних і галузевих товарних ринків. Через оптову торгівлю посилюється дія споживача на виробника, з'являються реальні можливості добитися відповідності між попитом і пропозицією, забезпечити кожному споживачу змогу купувати продукцію в межах своїх фінансових можливостей і відповідно до потреб [3].

Розвиток оптової торгівлі визначається наступними тенденціями в економіці [3]:

- зростанням масового виробництва на великих підприємствах, віддалених від основних користувачів готовою продукцією;
- збільшенням обсягів виробництва продукції про запас, а не для виконання вже укладених конкретних договорів;
- збільшенням числа рівнів проміжних виробників і користувачів;
- необхідністю пристосовувати товари до потреб проміжних і кінцевих користувачів.

Структура оптового товарообороту продовольчих товарів наведена у табл. 1.

Підприємствами оптової торгівлі у 2017 р. було реалізовано продовольчих товарів на суму 314 млрд. грн. З продовольчих товарів найбільше було реалізовано виробів тютюнових, напоїв алкогольних, олій та жирів харчових, шоколаду та виробів кондитерських цукрових, м'яса та м'ясних продуктів, продуктів молочних, масла та сирів, вод мінеральних та напоїв безалкогольних, соків, кави.

Серед продовольчих товарів порівняно з 2016 р. зменшився оптовий продаж борошна (на 70,3%), круп, борошна грубого помелу (на 50,6%), макаронних виробів (на 19,7%), риби, ракоподібних та моллюсків (на 19,0%), кави (на 14,0%), чаю (на 13,8%), збільшився оптовий продаж рису (на 26,5%), хлібобулочних та борошняних кондитерських виробів (на 26,3%), фруктів та овочів перероблених (на 25,9%), солі харчової (на 21,8%), олій та жирів харчових (на 15,0%).

У запасах продовольчих товарів виробы тютюнові займали 37,9%, алкогольні напої – 14,2%, олія та жири харчові – 4,6%, шоколад та виробы кондитерські цукрові – 4,6%, риба, ракоподібні та моллюски – 3,3%, кава – 3%, чай – 2,8%, продукти молочні, масло та сири – 2,7%, води мінеральні та напої безалкогольні, соки – 2,2%, фрукти та овочі свіжі – 2,0% [4].

Таблиця 1 - Оптовий товарооборот окремих продовольчих товарів

	2016		2017	
	млн. грн	у % до підсумку	млн. грн	у % до підсумку
Продовольчі товари – усього з них	252771,0	100,0	314047,6	100,0
вироби тютюнові, крім відходів тютюну	57909,3	22,9	89457,0	28,5
напої алкогольні	25956,1	10,3	29463,7	9,4
олії та жири харчові	16628,1	6,6	22437,8	7,1
шоколад та виробы кондитерські цукрові	16962,1	6,7	21018,7	6,7
м'ясо та м'ясні продукти	13833,4	5,5	18914,8	6,0
продукти молочні, масло та сири	15021,4	5,9	17164,5	4,3
води мінеральні та напої безалкогольні й соки фруктові та овочеві	10614,4	4,2	12174,2	3,9

кава	11646,4	4,6	10036,8	3,2
цукор	7965,6	3,2	9539,1	3,0
фрукти та овочі свіжі	8969,0	3,5	9056,5	2,9
риба, ракоподібні та молюски	7947,0	3,1	8007,8	2,5

Джерело: [4]

Наразі ринок оптової торгівлі не може повністю виконувати свої функції, тому слід розробляти ідеї щодо вдосконалення механізму його функціонування.

Таким чином оптовий продовольчий ринок повинен стійко та ефективно формувати прозорий механізм оптового продажу, надавати комплексні послуги і створювати сприятливі умови для продавців і покупців. Задля більшої продуктивності ринку треба впроваджувати нові технології та використовувати досвід європейських стандартів організації оптової торгівлі, адже це позитивно впливатиме на якість продукції та задоволення потреб споживачів.

Список літератури:

1. Постанова Кабінету Міністрів України про оптові продовольчі ринки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-99-п>
2. Сенишин О.С., Дзюбенко Н.О. Теоретичні засади дослідження продовольчого ринку // Економічний вісник. – 2013. – №2. – С. 164-171.
3. Макроорганізація оптової торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://pidruchniki.com/marketing/makroorganizatsiya_optovoyi_torgivli
4. Діяльність підприємств оптової торгівлі у 2017 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/dop/05/dop_dp0t17_w.doc